

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
involală

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

† ALEXANDRU CIURA

Pleoapele ne ard în lacrimi și inimile ni se strâng uluite, aflând trista veste că Alexandru Ciura, vechiu și scump tovarăș de redacție și dascălie, nu mai este între cei vii! El a închis ochii pe vecie la Cluj, răpus de-o lungă și neiertătoare boală. Bătrâna cetate de cărți, de publicații și de condeie dela Târnavă, puse cu nepretențioasă modestie în slujba neamului, se resimte atât de dureros de cumplită pierdere. Coasa morții ne sângerează sufletele și, Blajul, care a pierdut de curând, în scurt timp, pe atâția dintre marii săi fii, e adânc îndoliat. Cumuna noastră de mândrie e despoiată, rând pe rând, de celea mai prețioase podoabe ale sale.

Ne apare astăzi, printre lacrimi, atât de simpatică și de mult iubita sa figură. Cu ochii buni, cu fața veșnic prietenoasă și încălzită de pălpâiri lăuntrice, aproape două decenii a trecut zilnic pe străzile Blajului, spre catedră sau spre tipografie, ca un viu seismograf al vieții de obște, înregistrând și cele mai subtile amănunte, ca să le citim a doua zi în atât de gustatele sale „foiletoane”, din Unirea și de aiurea. Cu capul puțin aplecat spre dreapta, ca un caliciu de Hoiană sub povara luminei, te privea blând și binevoitor și-ți transmitea un val întreg de iubire frățească, senină. Il adorau elevii, îl adorau colegii. Il petreceau din ochi, până departe, cu dragoste, și trecătorii grăbiți. Așa era omul.

Norocul îi era și mai mare dacă îi răsfoiai volumele, tipărite la Blaj, la Budapesta, la Beiuș, Orăștie, la București, Cluj, și n alte centre de editură de pe vremuri. Cine din generația de intelectuali de dinainte de războiu nu și-a legănat tinerețile sensibile în „Visurile trecute” ale lui Simin dela Blaj, învăluind în pulbere de aur chipul de inger nevinovat al Lalagei, ori n'a plâns de înduioșare la rugăciunea de dragoste celestă a Beatricei, tulburată o clipă de marea povară a amorului neîndurător? S'au cine n'a urmărit chipurile de Moși nenorociți din Munții Abrudului, înfățișați atât de duioși în „Amintirile” lui Alexandru Ciura? Ori, viața noastră universitară din vremea de robie, cine a cunoscut-o mai bine și a ferecat-o în impresionantă icoană de „rigoroasă”, de frământată și cu sârăcia și cu împilarea, ca șef-redactorul revistei „Luceafărul” dela Budapesta, din timpurile reînținerii noastre literare?

Să mai amintim marea mănunchiu de foiletoane, adunate în volum la Beiuș, în cari Alexandru Ciura a fărâmat lacrimi de profundă înțelegere și simpatie la moartea lui Iosif Vulcan dela „Familia”, a lui Grigore Sima dela „Foisoara” uitată, și a bunilor dascăli bătrâni dela Blaj, Nicolae Popescu și Ioan German, cari au crescut în dragoste de limbă și de neam atâtea generații antebelice? Cine n'a fost cutremurat de tragica soartă a flăcăilor ardeleni cari și-au ironit sufletele pe toate fronturile Galiciei și ale Albaniei, în anii 1914—1916, „sub steag străin” în slujba pajurci haine a Habsburgilor nerecunosători? S'ășietorul prohod le-a fost cântat de același Alexandru Ciura, veșnic sensibil pentru marile și măruntele tragedii ale neamului.

Inafară de aceste mari merite literare, cari îl situează între cei mai de frunte scriitori ai Ardealului din preajma înfăptuirii visului național, gazeta noastră îi datorează o bună parte din cei mai glorioși ani ai existenței sale. Colaborator statornic de prin 1895, mai târziu redactor și director, în epopeicele timpuri ale „Consiliului Național”, toate marile evenimente românești

au avut în condeiu său pe rapsodul de vocațiune, care a animat, a stârnit valuri de însuflețire și a într'aurit epoca întregirii. Și să nu se uite că, în timpul revoluției naționale, în preajma măreței adunări de unire dela Alba Iulia, gazeta noastră era singurul cotidian românesc în Ardeal și părțile ungurene!

Acum, când osemintele lui Alexandru Ciura stau gata să plece pe calea neîntoarsă a veșniciei, condeiuul nostru de triști cronicari postumi, se poticnește și cade frânt de durere. Pietatea față de scumpa sa amintire ne călduzește doar' să mai înseilăm aici o înduioșătoare notă cu care însuși Alexandru Ciura a parentat pe Iosif Vulcan la 1907: »In ziua cea de judecată, când bătrânul poet stă în fața Stăpânului lumii, ca să dea seama de tot ce-a făcut pe acest pământ, un critic literar de greutate îi va lua interogatoriu: Cine ești? Ce-ai lucrat?»

Criticul își va ridica ochelarii deasupra frunții, va răscoli prin volumele autorului și prin colecțiile năpădite de colb ale „Familiei”, va șterge din când în când cu creionul roșu, și pe urmă

va mai întreba încă odată: „Ei bine, ce ai lucrat?...”

Umbra bătrânului poet va răspunde atunci cu fruntea ridicată:

— Am fost gazetar patruzeci de ani, și am muncit, după cât m'au iertat puterile, pentru răspândirea culturii naționale.

Severul critic va avea atunci o clipă de îndoială. Dar iată, o difuziune de lumină se revarsă. Stăpânul-Tată intră în vorbă. El ia de mână umbra scriitorului pribeag, călduzindu-o în locașurile dreptilor.

Și va zice lui:

— Bine, slugă bună și credincioasă!...

Glasul Stăpânului-Tată va rosti, suntem siguri, și n'ajunge scriitorului Alexandru Ciura aceeași prealaltă și slăvită judecată! Cu atât mai ales că nu se va găsi pe tot întinsul pământului românesc nici un critic literar, să nu-i semneze cu adâncă recunoștință, biletul de glorioasă intrare în meritatul Parnas!

A. Mellin

Slujba cuvântului

— O mișcare spre mai bine, care trebuie negreșit potențată —

(+). Are drept Poetul: Ca'n basme-l a cuvântului putere... Și mai ales dacă-i vorba de cuvântul Domnului, vestit cu înțelegere și și căldură, apoi de fapt (cum zice același Vlășuș): „Te atinge doar, și tu, — o blată clipă Ce tremură între două veșnicii, — Privești de sus a lumilor risipă, Și toată lor zădărnice-o știi”. Stăpân pe această armă a Spiritului, preotul câștigă o extraordinară putere de a intra adânc în suflete și a clădi acolo împărăția lui Dumnezeu, cu toate bogățiile ei de haruri, și strălucirile-i cereștil. Pentru că „viu este cuvântul lui Dumnezeu, și lucrător, și mai ascuțit decât toată sabia ascuțită de amândouă părțile și străbate până la despărțirea sufletului și a duhului și a mădu-lărilor și a măduvei, și este judecător cuge-telor și gândurilor inimel”, cum atât de plastic ne învață Apostolul neamurilor.

Răzimată pe acest adevăr de psihologie harică, și pe porunca atât de categorică a Răscumpărătorului: Mergând, învățați toate neamurile! Biserica a stăruit meren, cu vreme și fără vreme, de slujitorii altarelor, să se străduiască din răspuseri să fie unelte de bună treabă în mâna Stăpânului întru vestirea cuvântului de așa, cât (vorba Sf. Augustin), veritas pateat, placeat, moveat. Săborul Tridentin, cu hotărârile lui privitor la datorința strictă a preoșimii de a predica Evanghelia va rămânea în vecl dovadă, pe cât de grăitoare pe atât de mișcătoare, despre grija ce a purtat și însemnătatea ce a atribuit Mireasa Domnului apostolilor cuvântului: „Slujba predicării, care este cea mai de frunte îndatorire a episcopilor, dorind Sfântul Sinod să se poată deprinde cât mai des spre mântuirea credincioșilor,...

poruncește Sfântul Sinod, ca în biserică lor ei înșiși sau, dacă vor fi fost împledecași în mod legitim, prin aceia pe cari li vor fi angajat în slujba predicării, iar în alte biserici prin parohi sau, fiind ei împledecași, prin alții pe cari li vor fi destinat episcopii, pe speșele celor ce-s datori să predice, sau sunt obișnuți să predice, fie la orașe, fie în oricare parte a eparhiei, cel puțin în toate duminicile și sărbătorile, iar în vremea posturilor, a Paresimilor, a Adventului (la noi ar fi postul Crăciunului), în fiecare zi, sau cel puțin tot la trei zile din săptămână, dacă așa vor fi socotit de bine, să se vestească evanghelia și legea Domnului: și și de altă dată, de câte ori vor fi crezut că așa ceva este oportun...”

Așa Săborul Tridentin în Sess. XXIV, capitoul IV de reformatiōne (în trad. Preașf. Alexandra al Lugojului). Și dispoziția aceasta, întărită și de decretul dela cap. II. sess. 5, al aceluiaș conciliu ecumenic, prin care li-se impune vlădicilor să recurgă chiar și la cen-zuri eclesiastice față cu bisericaniil recalci-tranți în ce privește datorința pastorală de a predica, a rămas în vigoare, fără încetare, până azi și i-s'a dat urmare în toată vremea, în întregă biserică Apusului. Amvoanele bisericilor în ascultare de Roma au devenit catedre, dela înălțimea cărora s'au arătat căile pe cari trebuie să porceadă creștinul ca să câștige virtuțile cu cari li-se cade să fie împodobit, și s'au făcut cunoscute armele de cari trebuie să se folosească pentruca să lasă biruitor în lupta cu viciile ce-l pândesc necurmat și întesc să-l copleșască. Roadele acestei apostolii de fiecare duminică și sărbătoare, pentru trecut se știu, pentru prezent se văd:

renaștere și înflorire sufletească în toate părțile vieții sociale. Iar Quaresimalele și predicile de Advent au făcut epocă în istoria oratoriei sacre. Cine nu știe de Segneri și de Bourdaloue? Și iarăși: cine știe mulțimea marilor și micilor urmași ai acestor doi, și poate să-și închipuie măcar, bogăția de haruri duhovnicești revărsate în minți și inimi în urma acestei apostolii?

Biserica noastră unită cu Roma a lucrat și ea bine pe tărîmul vestirii cuvântului. Vlădica de sfântă amintire Petru Pavel Aron trece în lumea dreptilor într-o prea obositoare cale de apostolică propovăduire; celalalt ierarh blăjan, Grigore Maior, colindă Ardealul în lung și lat aceeași operă săvârșindu-o; în catedrala lui Inochentie Micu, dela zidirea ei începând, n'au încetat niciodată să răsune glasurile de sfântă învățătură; Samuil Micu și Petru Maior lasă minunate opere omiletice, — ca să menționăm baremi ceva din ale trecutului. Și totodată trebuie să constatăm că tradiția veche mai nou a luat iarăși avânt îmbucurător: se predică destul de regulat nu numai la centre, ci și la periferii cum s'ar zice. Asta duminică de duminică și sârbătoare de sârbătoare. La ceea ce dacă vom adăuga și seriile de cuvântări sfinte excepționale dela misiuni și exerciții spirituale, vom avea un tablou ce nu se poate să nu ne mângâie.

Și unele începuturi recente arată ceva și mai mult: prind și la noi teren predicile speciale, extra seriem, din timpurile posturilor. Aici, la Blaj, bunăoară, anii trecuți în fiecare seară a Săptămânii Patimilor, s'au rostit cuvântări sfinte în catedrală; anul acesta, tot seara, Miercurile și Vinerile din Paresimi, la biserica Părinților Asumpționiști, s'a purces la fel. La catedrala Lugojului aceeași priveliște: de trei ori la săptămână, atât în postul Crăciunului cât și într'al Paștilor, pe inserate, în cadre de binecuvântare euharistică, se vestesc dela înălțimea amvonului adevărurile mântuirii. Și, cum remarcă în ultimul număr al „Sionului Românesc” (15. III. 36) Preasf. Alexandru, la a cărui dorință a pornit această mișcare, oricine cercetează aceste manifestări de credință,

trebuie să-și dea seama că asupra lor plănează un dar special, dumnezeesc. „Altfel cum să-și explice — se întrebă, înaltul ierarh, și ne întrebăm și noi cu gândul la cele văzute și la Blaj, căci efectele sunt perfect aceleași, — cum să-și explice că vine poporul ori e vreme bună, ori rea; nu se lasă abătut de nici o piedecă? Il atrage evident harul în chip misterios și cu putere neînvingătoare. — Și suntem siguri că aceleași constatări s'au făcut și alurea.

Faptul acesta merită cea mai largă simpatie. Și pilda dela centre e de dorit să aflu imitare și în parohii. O doresc Preasf. Alexandru al Lugojului, și o doresc și toți filii de bine ai bisericii noastre. Posturi au fost. Posturi vor fi. Să nu se uite că acelea sunt timpuri binevenite pentru a sămăna cu râvnă îndoită sămânțele binelui în sufletele atunci îndeosebi primitoare de așa ceva. — Lucrătorii în via Domnului să la aminte!

Halul degenerării. Procesul prof. univ. de teologie (ortodox) și comunist Constantinescu-Iași dela Chișinău a tras vălul de pe multe turpitudini morale. În parte, cetitorii noștri le cunosc. Și știu că sunt îngrozitoare prin realitatea lor, și prin perspectivele de viitor ce ne lasă să întrezărim.

Intregim tabloul ororilor cu *cazul deputatului Leanca*, martor în același proces odios. Numitul e deputat radical-țărănist (iunianist) de Bălți, și tovarăș de idei cu cel acuzat. La întrebările președintelui, — după *Neamul Românesc* al d. Iorga — alesul poporului basarabean a răspuns:

„Că e pentru libertatea propagandei; oricărui fel de propagandă, chiar dacă atinge siguranța publică, ordinea și morala.

Că e pentru „antifascism”, deși se știe că această formulă e inventată de comuniști ca să înșele și să atragă pe naivi...

Că e pentru libertatea comuniștilor să facă propagandă împotriva siguranței Statului, a religiei, a autorității; la sate și oriunde.

După aceste remarcabile precizări, care vădesc halul degenerării morale în care ne

afilăm, Președintele și judecătorii au suspendat desbaterile, în semn de protest față de conștiința dlui Leanca.

... Dar ce să ne mai mirăm de-un lucru că vorbește așa, când profesori de teologie ortodoxă profesază aceleași idei, chiar și din nu cu aceleași cuvinte? — Pierirea ta ține Izrael!

Impozit ilegal

O importantă decizie a Tribunalului Sibiu

Nici o rațiune superioară de stat nu poate pretinde, ca asupra unui venit al oricărui contribuabil din țara asta românească, să se facă două impuneri, pentruca statul să tragă două foloase de pe pielea celui care trebuia să dea o dată. Ori, tocmai tagmei noastre preoțești s'a făcut în trecut și în prezent această nedreptate, și până acum au fost zădărnice toate protestele noastre, fie ele adresate direct organelor fiscale, fie făcute prin presă.

În câteva cuvinte, descriu aici cazul meu dela Șercaia, pentru a ilustra, că în fața unor Cerberi fiscali litera legii nu înseamnă nimic și la stabilirea unui impozit nu au în vedere nici o normă de dreptate socială și de circumspecție.

Pe ziua de 24 Aprilie 1935 (Miercuri de săpt. Sfior Patimi) am fost citați la percepția Șercaia mai mulți preoți uniți și neuniți, pentru a ni-se stabili impozitul „profesional” după veniturile stolare. Controlorul fiscal de aici în vederea acestor impuneri, a fost mutat la Făgăraș, iar aici a fost trimis dela Făgăraș un d. Ion Breazu, care nu cunoștea nici o comună de prin împrejurime. În anul trecut ni deslănțuit asupra preoțimei o adevărată ură fiscală, cu ocazia impunerii asupra veniturilor stolare, fiindcă Ministerul intenționa să se tragă aceste venituri din salariile preoților. Impunerea la profesional mi s'a făcut în trecut după 2000 lei, iar acum acest d. Ion Breazu m'a impus după 4000 lei! Zădărnice am protestat, că parohia e mică; zădărnice am invocat faptul, că am mulți credincioși neorustici, că

Foia „Unirii”

Din tradiția școlii ardelenene*

de: Constantin I. Papa

Școala românească din Ardeal, așa cum a fost organizată din cele mai vechi timpuri, începând cu școala poporului și până la academia teologică, își are tradiția ei încrustată adânc în sufletul poporului ardelen.

Din tradiția acestei școlii a izvorit tot ce au bun oamenii din Ardeal ca demnitate, iubire de patrie, cultură și chibzuință în gospodărie.

Datorită acestor însușiri sufletești, cultivate de tradiție în cel mai înalt grad, ardelenii au scurtat timpul pentru întregirea neamului românesc și unificarea sufletească, din ce în ce mai apropiată.

Școala confesională a poporului, cu învățătorul și preotul, au pregătit pe locuitori și pe micii copilași ca prin religie și credință să ajungă la biruință pentru respectarea drepturilor omului ca naționalitate.

Corurile bisericești cu imnurile de slavă, fanfara satelor cu cântece patriotice și popu-

lare românești, petrecerile organizate în târgușoare de tineretul român pentru întâlnirea lor din toate părțile, precum și cu cei din vechiul regat, ne aduc aminte de încheierea sufletească a trecutului, ce se plămădea în conștiința românească, spre a ne aduce roadele de azi.

În jurul petrecerilor și serbărilor ce se țineau regulat la anumite zile mari ale anului în Blaj, Brașov, Sibiu, Beiuș, Caransebeș, Orăștie, Arad și Șomcuta Mare, se plănua un viitor frumos și o nouă credință pentru neamul nostru.

Traiul și gospodăria casei erau prima ocupație cu care se mândreau oamenii din Ardeal.

Învățătorul și preotul român din satele ardelenesti, în pregătirea și misiunea lor de apostoli sătești, excelau în muncă față de foștii lor stăpânitori de odinioară.

Reuniunea femeilor române organiza șezători culturale anuale în anumite centre pentru a oțeli sufletul femeii ca mamă și ca bună gospodină prin cântecele, jocurile și portul românesc.

În portul femeii și țăranului român fălăla totdeauna tricolorul românesc, care călăuzia pașii, către un naționalism înfocat pentru o țară mare și puternică.

Școala secundară confesională românească, cu organizarea și tradiția ei, sperase pe foștii conducători de odinioară.

Tinerii pregătiți în astfel de școli, cu

avântul lor tineresc, duceau cu ei hrana sufletească a culturii naționale în cele mai îndepărtate sate ale Ardealului.

Din viața sufletească a acestor sate pline cu dureri s'au inspirat poezii: Coșbuc, Octavian Goga, părintele Agârbiceanu și alții.

Tradiția școlii secundare a călăuzit în luptă pe marii bărbați naționaliști români ardeleni ai trecutului și ai prezentului, care au dus lupta pentru binele poporului cu toată energia și fără teamă de moarte.

Naționalismul și munca culturală, din toate părțile Ardealului, erau dirijate și sprijinite de către Blaj și Sibiu.

Amândouă aceste metropole, la toate manifestările de drepturi și viață românească își întindeau cu drag mâna, formând un suflet călduros și plin de energie pentru crezul românismului.

Focul sacru ardea mereu la Blaj așa că la serbările ce se țineau în fiecare an la 1 Mai stil vechi, le alina durerile și da cuvânt de ordine către tot poporul, ca să reinvieze conștiința românească de altă dată.

[...] Școala românească din Ardeal este premergătoare școlii noastre de azi.

Școala poporului cu 7 ani și școala normală cu 8 ani de învățământ din țara noastră este opera constructivă a școlii ardelenene care a prevăzut totdeauna viitorul culturii și organizarea statului român. [...]

* Articolul, pe care îl reproducem aproape în întregime, a apărut în revista „Cele trei Crisuri” dela Oradea (Ian.-Febr. 1936). Zugrăvește o reușită icoană a puterilor cari au hrănit pe vremuri sufletul românesc al Ardealului. — N. Red.

nu numai că nu-mi plătesc, dar nu-mi fac nici un contra-serviciu pentru pretenziunile mele bănești, stolare; zădarnic am arătat, că nu e admisibil, ca în vremurile acestea de criză să se dubleze acest impozit, etc. Acest Cerberus fiscal mi-a răspuns arogant: dacă nu-ți place, fă apel!

La fel a procedat cu toți preoții, iar pentru procesele verbale să fie în formă... a avut îndrăzneala să scrie „asistat de d. R. Schulleri, delegat al contribuabililor”... Ori d. Richard Schulleri, comerciant, își vedea liniștit, acasă, de negoțul lui și stătea după tarabă, iar nu să apere interesele contribuabililor. Am înaintat apel la Comisia de apel județeană; printr'un memoriu, trimis recomandat Ministerului de finanțe am arătat cum procedează acest d. Ion Breazu cu ocazia stabilirii impunerilor fiscale, și am cerut ordonarea unei anchete, iar prin ziarele „Curentul”, „România Nouă” și „Dimineața”, a căror corespondent sunt, am arătat opiniei publice cum se fac impunerile la Șercaia.

Pe ziua de 26 Iunie 1935 am fost citat la Adm. de constatare Făgăraș, în fața Comisiei de apel județene. Interesele fiscalului le susținea aici tocmai același domn... Ion Breazu. Am prezentat un certificat oficial dat de primărie, în care se arată numărul sufletelor; am dus cu mine Matricula botezaților, cununășilor și morților, pentru a arăta câte cazuri am avut în anul precedent; am arătat, cu cât sunt impuși unii colegi cu parohii de 2—3 ori mai mari decât a mea; am arătat, că suntem impuși odată după aceste venituri; nu s'a ținut cont însă de nimic. Acest d. Breazu a spus în fața comisiei, că preotul unit din Dridif, care are numai vre-o 20—30 familii, a fost impus după 2000 lei, iar preoții uniți din Iași Făgărașului și Valda-Recea au fost impuși după câte 5000 lei!...*) și a cerut să mi-se mențină impunerea după 4000 lei! D. administrator de constatare mi-a spus, să mă învoiesc la 3000 lei..., pentru neam și țară!...

Am plecat spre casă. Ca un trist epilog, ca o urmare sfidătoare în chestia aceasta, și drept răspuns la memoriul meu, trimis Ministerului de finanțe, primesc adresa nr. 6082 din 17 Aug. 1935 a Adm. de constatare mixtă Făgăraș, care în baza ord. nr. 128.022 din 29 Iulie 1935 a Ministerului de finanțe dispune „să se continue urmărirea contribuabilului, pr. greco-catolic Valeriu Crișan din comuna Șercaia, la plata impozitului profesional datorat pentru veniturile stolare”...

Părintele Romul Moldovan din *Veștem*, (Jud. Sibiu) a înaintat recurs la Tribunalul Sibiu, împotriva impunerii, făcută de comisia de apel din Sibiu, și *Tribunalul Sibiu*, prin sentința, rămasă definitivă și dată sub nr. Ca. II. 1625/1935/5 din 13 Februarie 1936 a stabilit jurisprudența, că impozitul profesional, impus preoților după veniturile stolare, este ilegal și urmează deci a fi desființat. Publicăm aici în întregime aceasta sentință:

[...] »Reprezentatul fiscalului cere respingerea recursului ca nefondat, și a menține în vigoare deciziunea Comisiunii de Apel, susținând că veniturile stolare ale recurentului sunt venituri larerale, cu caracter accidental, și nu cu caracter fix, și nu sunt prevăzute în bugetul departamentului respectiv, cum ar fi salariile și congrua, și astfel, aceste venituri stolare realizate din botezuri, cununii etc., urmează a fi impuse, conf. art. 48 § 155, din legea contrib., directe.

Având în vedere recursul făcut de Romul Moldovan preot, din comuna Veștem, în contra

deciziunii Comisiunii de Apel cu Nrul 418 din 28 Iunie 1935, prin care i-s'a respins apelul ca nefondat, făcut în contra proc. verb. de impunere cu Nr. 175 din 17 Mai 1935 al instanțelor de impunere, prin care i-s'a menținut impunerea asupra veniturilor stolare;

Având în vedere susținerile reprezentantului intimatului și actele dela dosar;

Având în vedere motivele de violare de lege și exces de putere, și anume: violarea art. 48 din legea contr. dir. lege și par. 155 din instr.;

Având în vedere, că prin textul art. 48 din Legea contr. directe, de a cărei încălcare se plânge recurentul, se preved impunerea veniturilor realizate din exercitarea profesiunilor libere, iar paragr. 155 din instrucțiunile legii explică și exemplifică profesiunile libere, ori preoții, slujitorii ai Statului și ai bisericii, nefiind medici, advocați, veterinari, dentiști, ingineri, pictori, sculptori, etc., și veniturile stolare constituind retribuțiunea exercitării profesiei de preot, și nici decum exercitarea liberă a altei profesii sau angajament de serviciu cu caracter ocazional, nu poate fi impus conform art. 48 din legea contr. directe. Că de altcum recurentul, prin certificatul eliberat de Mitropolia Română Unită Blaj, probează, că veniturile stolare fac parte integrantă din salariul primit dela Stat, și că au fost impuse deja la impozitul elementar.

Că, deciziunea Comisiunii de Apel atacată cu recursul de față, s'a dat prin urmare ca violarea art. 48 a legii contr. directe și nu se bazează pe nici un criteriu de ordin juridic, decât pe simpla argumentare, că: preoții din țară sunt impuși și la profesional după veniturile lor stolare.

Că, abstrăgând de toate acestea, la fixarea salariilor, probabil, s'a avut în vedere și alte venituri realizate, de către membrii clerului, prin: prestațiunile periodice și obligatorii, ce le efectuează în virtutea misiunii lor, căci altcum n'ar avea acțiune salariile mici ce primesc în raport cu pregătirea și înalta profesiune ce o exercită în Stat.

Că, astfel fiind, recursul de față se privește ca fondat și ca atare urmează a fi admis, scutindu-se recurentul de impozitul la care a fost impus.

Pentru aceste motive, Tribunalul. în numele legii: Hotărăște, Tribunalul, admite recursul, casează deciziunea Comisiunii de Apel, de pe lângă Administrația Financiară Sibiu cu Nr. 418 din 28 Iunie 1935, și, evocând fondul, scutește pe recurentul Romul Moldovan de plata impozitului profesional, după impunerea stolare, stabilit în procesul verbal de impunere cu Nr. 175 din 17 Mai 1935 la suma de Lei 360. Dată și citită în ședința publică, azi 13 Februarie 1936. Președinte: ss. Dr. Visarion Pop. Judecător: ss. Lazar Albu. Grefier: ss. Szekely. Pentru conformitate: ss. indescifrabil*.

Așa Tribunalul din Sibiu.

În luna Aprilie, preoții vor fi chemați din nou în fața Comisiei de impunere, pentru a fi impuși la „impozitul acesta profesional”. Fiecare coleg să prezinte atunci în fața acestei comisii un memoriu, adresat Administrației financiare de constatare din capitala județului respectiv, în care să ceară, în baza acestei sentințe, ștergerea acestui impozit, ilegal impus până acum. Dacă nici Comisia de apel județeană nu va ține seamă de această sentință, atunci preotul va cere o copie (timbrată) dela Tribunalul Sibiu și va înainta recurs la Tribunalul din județul lui, în care va cere ștergerea acestui impozit pentru 1) violare de lege și 2) exces de putere, motivând acestea cu argumentele aduse în aceasta sentință.

Nu mai în felul acesta se va putea pune capăt acestei lepre fiscale, pe care erau dator să o stărpească tocmai cei, cari fac impunerile fiscale, pentru că nici o lege omească nu poate pretinde, ca să plătim de două ori impozit, după același venit.

Impozitul profesional al preoților este ilegal și este deci în interesul fiecărui frate în Domnul, să ceară sus și tare, ștergerea lui!

Pr. Valeriu Crișan

Dreptate pentru cler. O profundă nemulțumire agită preoțimea din țara întreagă. Revolta perfect îndreptățită. Nici odată durerea ei n'a fost mai mare ca acum. Sleită de puteri, ajunsă la ultimele limite ale răbdării, s'a încrezut în promisiunile solemne ce i s'au făcut. — Acum se vede înșelată. Fără milă și fără omenie. Salariile din bugetul anului viitor nu vor fi cu nici un ban mai mari decât cele de batjocură ale anului ce trece. Deși îndreptarea lor s'a promis categoric. Cu toată, în Cameră, reprezentanții tuturor partidelor politice au cerut să se facă, în sfârșit, o sărămă de dreptate slujitorilor altarului.

Amărăciunea clerului și-a găsit expresie demnă și hotărâtă în congresul extraordinar al Asociației clerului ortodox, ținut la 19. 3. 36. Moțiunea votată rezumă încă odată justele revendicări ale preoțimii. Iar pentru caz că ele n'ar fi satisfăcute, prevede și oarecare măsuri de presiune asupra politicianilor nedrepti: să părăsească toți preoții rândurile partidului dela guvern. — Poate că la așa argumente vor fi mai sensibile măsurile noastre guvernate decât la glasul dreptății și la interesele țării!

Trist, dar adevărat. Și, la nevoie, vor trebui luate în plan și alte măsuri!

Revărsări ale harului. Evident: ne gândim la sfintele misiuni populare cari, din mila Domnului, încep să fie tot mai apreciate și să devină ceea ce trebuie să fie: un mijloc extraordinar de pastorație, cu pricepere, în toate părțile și des folosit.

După informațiile noastre de până acum în Arhidieceză, în afară de Copșa Mare, menționată în numărul nostru trecut, s'au mai ținut, în aceste Paresimi, misiuni populare în următoarele parohii: 1. Cisteiul-de-Mureș, preoți misionari fiind p. Iuliu Căpâleanu din Vereșmort și p. Teodor Radu din Vințul de sus. La ascultarea celor mai bine de 300 mărturisiri au dat ajutor și frații în Domnul Ioan Talai și Iuliu Pop. — 2. Găbud, vestitor al cuvântului fiind aici p. Dumitru Neda, redactorul nostru. La foarte numeroase spovedanii, în afară de preotul localului, p. I. Barna, au mai dat ajutor și frații preoți V. Șerban din Ciuci și Florentin Pop din Cecă-laca. — 3. Ghelintza a avut fericirea să aibă de misionar pe P. Atanasie Maxim, egumenul mănăstirii basiliane din Bixad. Dintre cele patru predici la zi două, pentru intelectuali, s'au ținut în românește, iar două, pentru popor, a trebuit să fie rostite ungurește. Caracteristic pentru sufletul bun al credincioșilor p. Flavia Călugăru: sf. misiuni s'au încheiat în 12 Martie c. Bunii noștri creștini au venit însă cu toții la p. misionar rugându-l să mai rămână între ei, să le dele învățăturile de mântuire. Ceeace p. Ieromonah a și făcut, slujindu-le și predicându-le încă o zi, peste program. 4. La Hopârta cuvântul Domnului l-a vestit p. Iuliu Căpâleanu din Vereșmort. Din lipsă de preoți mărturisitori au rămas peete 100 credincioși nepovediți. Preotul misionar, preotul local și frații preoți din vecini Cucerzan și Aldea spovedind și așa 370 de înși. — 5. Cu sfintele misiuni dela Vorumloc s'a ostenit p. Ioan Moldovan, caonic mitropolit. N'a rămas suflet de bine care să nu să fie apropiat de SS. Talne. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor, pe lângă preotul local: p. Z. Hentea, și frații preoți Baciu din Șoalda, Coman din Petișdorf și Simu din Frâna.

N'au fost misiuni propriu zise, și totuși ca misiuni pot fi privite și exercițiile spirituale ținute de P. I. Gârleanu, călugărul franciscan dela Oradea, în cadrele Astru-lui dela București. Toate cuvântările au fost rostite în bl-serica „Sf. Vasile” din str. Polonă, participând la ele și altă lume, nu numai studenți. La as-

*) Vorbind ulterior cu acești colegi, cel din Dridif mi-a spus, că nici n'a fost impus până acum, iar cei din Iași și Valda-Recea mi-au spus, că au fost impuși după 2 mil, iar nu după 5000 lei!

cultarea spovedanilor au dat ajutor: pâr. canonic I. Georgescu; pâr. protopop Aftenie și pâr. Naftanail Monteanu.

Tot exerciții spirituale ține la Cluj, în catedrala „Schimbării la Față”, și pâr. Ion Agârbiceanu, canonicul clujan. S'au început Marșla aceasta, și se vor încheia mâine, Duminecă. — Slăvit să fie Domnul pentru toată roada ce-au adus-o toate aceste osteneli apostolice în via Sa!

Știri mărunte

Bucurie sfântă la Mihalț. În frunța parohie Mihalț, păstorită de pâr. *Gheorghe Nicoadă*, activează o foarte harnică *Reuniune Mariană* de femei. Acum Miercuri, de praznicul Buncivestiri, membrele reuniunii, și toată lumea enoriașilor localnici, au avut bucuria sfântă de a-și vedea binecuvântat mândrul steag al reuniunii, făcut din duniile membrilor, în preț de peste 3000 Lei. La actul sfânt a cuvântat pâr. *Dumitru Neda* dela Blaj, în biserica spațioasă, plină mai ales de femei binecredincioase. — Impresionantă și împrejurarea că Paraclisul îl cântă în cor membrele reuniunii, instruite de d. învățator pensionar I. Mihail din loc.

Intervenție ce nu mai putea întârzia. Comitetul Central al Agru-lui (Asociația Generală a Românilor Uniți) face cunoscut tuturor Românilor greco-catolici, că a intervenit la conducerea centrală a Ligii Antirevizioniste, să nu se mai îngăduie o propagandă jignitoare pentru sentimentele religioase ale Românilor uniți, numai astfel înlesnindu-le încrierea în această ligă patriotică.

Cătuț binecuvântat. Am numit cătuțul *Saint-Créac* de lângă Lourdes. N'are preot localnic și nu numără mai mult de 126 suflete. Și-au clădit însă, ei în de ei, o biserică drăguță, binecuvântată deunăzi de Msgr. Gerlier, ierarhul eparhial. Lemnăria și celelalte materiale le-au dăruit particularii localnici. Și tot localnici, bărbați și tineri, au săvârșit, gratuit, toate lucrările, sub conducere de maeștri ieșiți dintre ei. — Ca dovadă de ce suflet stăpânește în acest cătuț slujește și faptul că micul *Saint-Créac* are în rândurile clerului eparhial șase fii de-ai săi.

Locale. Dumineca viitoare, de praznicul Floriilor, va predica în catedrală pâr. *Gheorghe Dănilă*, canonic mitropolitan.

— În cadre sărbătorești și în fața unui public ales și numeros, s'a serbat Dumineca trecută *Ziua Pomilor* pe Câmpia Libertății. Cu acest prilej d. prefect județean a rostit un cuvânt ocazional; d. inginer-agronom Stoichiția a conferențiat despre pomicultură; s'a declamat; s'au executat bucăți de cor; exerciții de gimnastică și dansuri naționale, de elevele și elevii școalelor de fete, a liceului și a școlii de aplicație, serbarea încheindu-se cu lecția practică a d. consilier agronom Tr. Boier și plantarea a 80 tei dealungul drumului ce duce peste Câmpia libertății.

— De Bunavestire s'au făcut, la școalele de fete, *promovările de noi membre* ale „Reuniunilor Mariane” dela aceste școale, cu pâr. Dr. Leon Sârbu și Dr. Gavril Pop, ca profesori de religie, în frunte. Ceremonialul primirii a fost săvârșit de pâr. Dr. Ioan Bălan, canonic mitropolitan. Au fost primite sub flamura Mariei 22 eleve de la Școala Normală de fete împreună cu dș. Maria Coșiocariu și dș. Veturia Petran, instituitoare la Școala de aplicație de pe lângă acea școală; 10 eleve dela Liceul de fete, și 3 eleve dela Școala Comercială Superioară de Fete.

Serbări alese la Baiamare. S'au împlinit 15 ani de când activează la Baiamare Reuniunea Femenină „Regina Maria” cu doamna *Marta Iepure*, ca prezidentă, în frunte. Momentul

acesta a fost prăznuit cu mare fast, în 18 c. în sala Teatrului Orășnesc de acolo. La praznicul Reuniunii și la sărbătorirea distinsei românce, care este dna M. Iepure, au fost reprezentate toate autoritățile bisericești și civile din oraș și județ, cu toatele aducând sărbătoritei binemeritate elogii. La banchetul ce a urmat festivalului dela Teatru, a vorbit și pâr. Alex. Breban, prepozit capitular la Baiamare, în numele bisericii.

† **Natalia Ciungan n. Luca**, soția pâr. Eugen Ciungan din Rupea, s'a stins din viață la 20 Febr. c., în anul 41 al vieții și 21 al fecicitei sale căsătorii — În veci pomenirea ei!

† **Alex. Ciura**, dir. liceului „Gh. Barițiu” din Cluj, despre care mai multe în fruntea numărului nostru de azi, a trecut la cele veșnice 27 Martie c., în anul 59 al vieții sale. — Facă-i Domnul parte cu dreptii, că drepte i-au fost, în toată vremea, gândurile.

Intrunire Colegială. Absolvenții Liceului „St. Vasile” din Blaj, seria 1925/1926, sunt rugați să-și anuțe adresele D-lui Victor Crețu, profesor, Str. Simion Bărnuțiu Nr. 35, Blaj, spre a li-se face comunicările necesare în legătură cu întâlnirea colegială de 10 ani dela absolvirea Liceului.

Telefonul „Unirii”

P. Reghin. Faimoasă problemă a validității hironitirilor anglicane, se tot studiază de către conducerea Bisericii noastre ortodoxe. Cu mare bunăvoință. Așa că rezultatul se cam prevede. Cei cari au studiat problema și-au fixat părerile. Sunt „două teze”: una pentru, alta contra recunoașterii validității. Cea dintâi are de pe acum majoritatea sufragiilor în comisi. Și nici presa bisericească nu se tulbură de loc. Doar „Glasul Monahilor” mai ține, bărbătește, glasul tradițiilor ortodoxe. În colo: pace. — Ce va mai fi, se va vedea.

I. Sibiu. Am fi noi, nu-i vorba, „Cerberii Concordatului”, dacă am avea ce păzi. Dar concordatul l-au făcut guvernele țării, prin cei mai ortodocși miniștri de pe scoarța pământului românesc. Tot guvernele l-or griji și deaci nainte. Și facem prinsoare că dacă d. Matei va fi ministru de externe, dânsul nu va lăsa pe „telegrafisti” să mai rămâie împotriva unui contract, din care nici o pagubă nu iasă nici pentru ortodoxie, nici pentru țară. Dimpotrivă. — Mai rău stau însă leiiparaleii dela „Telegraful”, apărând pe d. Crainic de spaimile ce i-le bagă în oase memoria batjocorită a lui V. Goldiș. Iată cum porcede isteful paraleu: Intâi dă gata pe Goldiș, care a scris, după semnarea concordatului, ca omul, „din trebuința de a da o explicație onorabilă unui gest ale căruia dedesupturi delicate era jenat să le divulge chiar el”. Fiindcă el făcuse „gestul” desonorant! — Că Goldiș s'a purtat așa, nu-i nici o minune fiindcă și d. Valer Pop, preș. Agrului, legiferează avortul. Și, dă-i copile pe tema asta coloana lungă să-i ajungă. Nici un cuvânt mai departe despre Goldiș-Crainic-Concordat. Tot numai avort și acțiune catolică. Asta-i trucul paraleilor. Cu asta au spălat și memoria lui Goldiș, și gestul ciudat al d. Crainic. Luăm spre știre. — De încheiere însă ținem să le mai spunem ceva. Noi nu suntem mulțumiți cu textul codului penal privitor la avort. Cu atât mai puțin cu împrejurarea, că ministrul justiției este președintele Agrului. Nu putem uita însă nici alt amănunt, unic de deochiat. Nici un arhieru ortodox, nici un parlamentar, nici un preot, deputat ortodox n'a luat cuvântul la această istorie a avortului. Mai mult: ministrul justiției, un simplu mirean, prin străduințe proprii, a reușit să apropie textul codului de morala creștină în mai mare măsură decât au dorit prelații ortodocși. — E și asta ceva. Dacă paraleii „stigmatizează faptul că legiferarea avortului s'a efectuat în România de președintele Acțiunii Catolice”, ce zic de „acțiunea” foarte creștină a ortodoxiei? Am vrea să știm asta. Din simplă curiozitate.

T. Geoagiu. „Glasul Monahilor” (15. III. 36) a primit din comuna Săpunari, jud. Ialomița, o scrisoare, în care d. B. Georgescu întreabă „ce trebuie să facă familiile creștine pentru cei morți nemărturisiti, nempărtași și fără de lumânare”. Pune întrebarea fiindcă în unele sate din Ialomița sunt niște „obiceiuri urâte”. Iată unele: „In Vinerea Paștilor, femeile cari au rude moarte în felul arătat mai sus, măsoară ușa bisericii cu o ață, și face o lumânare de lungimea acesteia, pe care o aprinde la amândouă capetele și o arde sub sfânta masă, cât ține slujba prohodului. — Alte, în noaptea Inverii, aduc câte un cocoș, la biserică, și îl dăruiesc celui dintâi om care se împărtășește. — Iarăși un obicei prin unele locuri este, că unele femei, când dă câte o sfântă liturghie, aduc câte un cocoș pe care îl dă preotului în sfântul altar. Coccoșii strănși în sfântul Altar, cântă în timpul când se slujește sf. Liturghie. — Obiceiuri cari, răspunzând de dreptate „Gl. M. c.”, sunt în contrazicere cu regulile sfintei noastre învățături creștinești. Din cari, totuși, adaogăm noi, se poate scoate o învățatură. Și anume: sufletul creștinesc vrea să vie în ajutorul sufletelor celor mutați dela noi. Când nu știe calea dreaptă, născoceste diferite „obiceiuri urite”. Cari însă toate mărturisesc un lucru: că e firească învățatura despre împărtășirea sfinților și că este cucernic gândul a ne ruga pentru cei morți și a-i ajuta. Ceeace, iarăși, presupune existența locului purgător, adeca a purgătorului. Altfel de ce să „facem parastase și să citim deslegări” pentru ei, cum învăță „Gl. M. c.”? Cui prodest?

A. Burenrești. Procesul profesorului de teologie ortodoxă Constantinescu-Iași, matadorul „antifaștilor” dela noi, este mai mult decât senzational. Desezitate stări de lucruri cât se poate de dureroase. Desziziile colegului său, profesor și preot, Popescu-Măoia, din cari am publicat și noi un crâmpei în numărul trecut, sunt o mică mostră despre atmosfera ce domină la facultatea de teologie a Moldovei. Mai ales n-a rămas singur cu ele. Alți preoți-profesori au măturisit la fel. — Nu poate deci surprinde pe nimeni, cercurile conducătoare ale Bisericii ortodoxe sunt profund îngrijorate de această stare a lucrurilor. „România Creștină” (22. 3. 36) știe, că S. Sa Patriarhul Miron-Șpus pe șleau” dlui prof. I. G. Savin că „nu va mai rotonisi preoți din rândurile doctorilor și licențiatii facultății dela Chișinău”. Asta, a adăugat S. Sa, „pe truca sunt în curent cu ce se petrece la facultatea însă fiindcă sunteți instituție autonomă, n'am dreptul mă amestec în mișcarea, sau sancționarea corpului profesoral”. — De aici învățatura: raporturi bune între Biserica și Stat, da; așa un fel de amestec și contopire lor, cum și-a dorit-o Biserica ortodoxă, asta e cam peticulos. Uti figura docet.

S. Maierște. Am primit abonamentul pe an curent.

Oficiul parohial Onești. Am primit 200 Lei, abonament pe 1935.

Oficiul parohial Sămlac. Am primit 300 Lei, achitat până la 30. VI 1936.

P. Valea-Vișeuului. Am primit 100 lei, abonament pe jumătatea a doua din 1935.

Biserica, Zaicani. Primit 300 Lei. Achitat până la 30. VI 1933.

Administrația Centrală Capitulară — Blaj

Nr. 799—1936.

Concurs

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor necesare la terminarea edificiului

Palatul Cultural din Blaj

se ține licitație publică, cu oferte închise și sigilate, în ziua de 22 Aprilie 1936, orele 11 a. m., la subsemnata Administrațiune Centrală Capitulară.

Planul, devizul, caietul de sarcini și condițiunile amănunțite se pot vedea și consulta, la Administrațiunea Centrală zilnic, în oarele de serviciu (8—12 și 15—18).

Ofertanții Sunt datori, ca, între condițiunile egale, să dea preferință meseriașilor și lucrătorilor din Blaj.

Blaj, la 24 Martie, 1936.

Emanoil Oltean Ștefan Roșianu

Societate de editură „SFANTA UNIRE, Blaj

CONVOCATOR

În baza art. 35 din statute, Onorabili membri ai societății de Editură „Sfânta Unire” sunt convocați la

a IX-a adunare generală

ce se va ține Sâmbătă 18 April 1936, orele 10 d. m. în localul „Casinei Române” din Blaj.

ORDINEA DE ZI:

1. Constituirea adunării.
2. Raportul Consiliului de Administrație și al Comitetului de Cenzori, Bilanțul și darea absolutului.
3. Alegerea alor 3 membri în Consiliul de administrație.
4. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1935.
5. Eventuale propuneri, cari în baza Statutelor trebuie prezentate Consiliului în scris cu cel puțin cinci zile înainte de adunarea generală.

Blaj, 28 Martie 1936.

Dr. Ioan Balan m. p.
președintele Consiliului
de Administrație

Citiți și răspândiți

„UNIREA”